

**UNSUR SEMIOTIK PADA UPACARA RUWATAN BUMI HAJAT
BURUAN DI KAMPUNG CIKAREUMBI DESA CIKIDANG
KECAMATAN LEMBANG KABUPATEN BANDUNG BARAT SEBAGAI
BAHAN PEMBELAJARAN MEMBACA ARTIKEL BUDAYA DI SMA
KELAS XII ¹⁾**

Dicky Rayadin ²⁾

ABSTRAK

Penelitian ini berjudul “*Unsur Sémiotik dina Upacara Ruwatan Bumi Hajat Buruan di Kampung Cikareumbi Désa Cikidang Kacamatan Lembang Kabupatén Bandung Barat Pikeun Pangajaran Maca Artikel Budaya di SMA Kelas XII*”. Penelitian ini bertujuan untuk mendeskripsikan: (1) sejarah munculnya Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan; (2) tata cara pelaksanaan Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan; (3) properti-properti yang digunakan dalam Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan; (4) unsur sémiotik dalam Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan dan (5) Implikasi terhadap bahan pembelajaran membaca artikel budaya di SMA kelas XII. Metode yang digunakan dalam penelitian ini adalah deskriptif kualitatif, dengan menggunakan tehnik telaah pustaka, observasi, wawancara, dan dokumentasi. Instrumen yang digunakan pada penelitian ini adalah pedoman wawancara, kamera digital, dan *handphone*. Hasil penelitian: 1) Latar belakang dan sejarah Upacara Ruwatan Bumi Hajat Buruan yang diwariskan secara turun temurun dari leluhur masyarakat Kampung Cikareumbi untuk mengungkapkan wujud rasa syukurnya, 2) struktural-sémiotik yang ada dalam Upacara Ruwatan Bumi Hajat Buruan dimulai aspek-aspek, tatacara, fungsi, nilai., dan 3) hasil penelitian mengenai Upacara Ruwatan Bumi Hajat Buruan ini efektif untuk dijadikan bahan pembelajaran membaca artikel budaya di tingkat Sekolah Menengah Atas (SMA), khususnya kelas XII.

Kata kunci: upacara *ruwatan bumi hajat buruan* , dan semiotik

¹⁾ Skripsi ini dibawah bimbingan Dr. Dedi Koswara, M. Hum. dan Drs. H. O Solehudin , M.Pd.

²⁾ Mahasiswa Jurusan Pendidikan Bahasa Daerah, Fakultas Pendidikan Bahasa dan Sastra, Universitas Pendidikan Indonesia, angkatan 2011.

**UNSUR SÉMIOTIK DINA UPACARA RUWATAN BUMI
HAJAT BURUAN DI KAMPUNG CIKAREUMBI DÉSA CIKIDANG
KACAMATAN LÉMBANG KABUPATEN BANDUNG BARAT
PIKEUN BAHAN PANGAJARAN MACA ARTIKEL BUDAYA
DI SMA KELAS XII ¹⁾**

Dicky Rayadin ²⁾

ABSTRAK

Panalungtikan ieu judulna “*Unsur Sémiotik dina Upacara Ruwatan Bumi Hajat Buruan di Kampung Cikareumbi Désa Cikidang Kacamatan Lembang Kabupatén Bandung Barat Pikeun Pangajaran Maca Artikel Budaya di SMA Kelas XII*”. Panalungtikan ieu miboga tujuan pikeun ngadeskripsikeun: (1) sajarah Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan; (2) prak-prakkan Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan; (3) pakakas (kalengkepan) anu nyampak dina Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan; (4) unsur sémiotik dina Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan jeung (5) Implikasi kana bahan pangajaran maca artikel budaya di SMA kelas XII. Metode nu digunakeun dina panalungtikan ieu nya éta deskriptif kualitatif, ku cara ngagunakeun tehnik talaah pustaka, observasi, wawancara, jeung dokumentasi. Instrumén anu digunakeun dina panalungtikan ieu nya éta pedoman wawancara, kamera digital, jeung *handphone*. Hasil panalungtikan: 1) kasang tukang jeung sajarah Upacara Ruwatan Bumi Hajat Buruan anu diwariskeun sacara turun tinurun ti luluhur masarakat Kampung Cikareumbi pikeun ngébréhkeun rasa sukurna, 2) struktural-sémiotik anu nyampak dina Upacara Ruwatan Bumi Hajat Buruan dimulai aspek-aspek, prak-prakkan, fungsi, ajén., jeung 3) hasil panalungtikan ngeunaan Upacara Ruwatan Bumi Hajat Buruan ieu *efektif* pikeun dijadikeun bahan pangajaran maca artikel budaya di tingkat *Sekolah Menengah Atas* (SMA), khususna kelas XII.

Kecap Galeuh: upacara ruwatan bumi hajat buruan, sarta sémiotik

¹⁾ Skripsi ieu dibimbing ku Dr. Dedi Koswara, M. Hum. sarta Drs. H. O Solehudin , M.Pd.

²⁾ Mahasiswa Jurusan Pendidikan Bahasa Daerah, Fakultas Pendidikan Bahasa dan Sastra, Universitas Pendidikan Indonesia, angkatan 2011.

**SEMIOTIC ASPECTS IN RUWATAN BUMI HAJAT BURUAN
CEREMONY AT CIKAREUMBI CIKIDANG VILLAGE LEMBANG
DISTRICT WEST BANDUNG REGION AS A TEACHING MATERIAL IN
TEACHING CULTURAL READING TO THE 12th GRADE OF SENIOR
HIGH SCHOOL¹⁾**

Dicky Rayadin²⁾

ABSTRACT

This research entitled “*Unsur Sémiotik dina Upacara Ruwatan Bumi Hajat Buruan di Kampung Cikareumbi Désa Cikidang Kacamatan Lembang Kabupatén Bandung Barat Pikeun Pangajaran Maca Artikel Budaya di SMA Kelas XII*”. This research aims to describe: (1) the history of the rise of *Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan* ; (2) the procedures of *Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan*; (3) the properties used in *Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan*; (4) the semiotic element in the *Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan* and (5) the implications on the learning material in teaching cultural reading on the 3rd grade of senior high school. The method used in this research is descriptive qualitative by using literature review, observation, interviews, and documentation as data collection techniques. The instruments used in this research are interview, digital cameras, and mobile phones. The results of the research are: 1) The background and history of *Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan* inherited from generation to generation from ancestors of Cikareumbi Village to express a form of gratitude, 2) structural-semiotic in *Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan* starts from aspects, procedures, function, value, and 3) the results of the research on *Upacara Adat Ruwatan Bumi Hajat Buruan* is effective to be used as a learning material in teaching cultural article reading on the high school level (SMA), particularly on the 3rd grade.

Keywords: ceremony, *ruwatan bumi hajat buruan*, and semiotic.

-
- 1) Thesis under the guidance of Dr. Dedi Koswara, M. Hum. and Drs. H. O Solehudin, M.Pd
 - 2) Students of the Department of Education Regional Language, FPBS, UPI.